

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

23.11.2020

Vår ref:

2020/30

Deres dato:

Deres ref:

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 STORSLETT
Att. kommunedirektør

Saksbehandler, innvalgstelefon
Siri Jakobsen, 78 95 03 86

Rapport fra tilsyn med barneverntjenestens arbeid med undersøkelser i Nordreisa kommune

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med Nordreisa kommune og besøkte i den forbindelse kommunen fra 31. september til 1. oktober 2020. Vi undersøkte om kommunen sørger for at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at barna får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Fylkesmannens konklusjon:

Nordreisa kommune sikrer ikke at alle undersøkelser er tilstrekkelig faglig forsvarlig gjennomført. Nordreisa kommune sikrer ikke barnets rett til å bli hørt, og kommunen sikrer heller ikke nødvendig dokumentasjon av barnevernfaglige vurderinger underveis og til slutt i undersøkelsene, herunder vurdering av barnets beste.

Nordreisa kommune har ikke internkontroll for å sikre at oppgavene som utføres er i samsvar med lov og forskrift.

Dette er brudd på barnevernloven § 4-3 jf. §§ 1-1, 1-4, 1-6 og § 2-1 andre ledd jf. forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester. Videre er det

**brudd på forvaltningsloven §§ 17, 24 og § 25 jf. barnevernloven § 6-3 a og god forvaltnings-
skikk.**

Tilsynsmyndigheten ber Nordreisa kommune om å utarbeide en plan for hvordan lovbruddene skal rettes. Planen må inneholde beskrivelse av tiltak for å rette lovbruddene og opplysninger om når kommunen forventer at lovbruddene vil være rettet. Videre må planen inneholde beskrivelse av hvordan ledelsen skal følge med på, og kontrollere at tiltakene fører til forventet endring. Planen må oversendes oss innen 11. januar 2021.

Innhold

1. Tilsynets tema og omfang	4
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet.....	4
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget.....	8
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag	17
5. Fylkesmannens konklusjon	22
Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet	23

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

I dette tilsynet har Fylkesmannen undersøkt om barneverntjenestens arbeid med undersøkelser er forsvarlig. Forsvarlig undersøkelsesarbeid innebærer at barneverntjenesten;

- forbereder og planlegger undersøkelsen ut fra innholdet i meldingen og eventuelt tidligere undersøkelser/annen kontakt med familien
- sørger for at undersøkelsens innhold, omfang og fremdrift er i tråd med alvoret i situasjonen for barnet
- gjør relevante barnevernfaglige og juridiske vurderinger underveis og til slutt i undersøkelsen
- konkluderer undersøkelsen i tråd med vurderingene som er gjort

Barnets beste er et grunnleggende prinsipp ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn og henger uløselig sammen med barnets rett til medvirkning. Barnevernets ansvar for å sikre barnets medvirkning innebærer aktivt å innhente barnets synspunkter om relevante forhold, gjengi disse og bruke barnets synspunkter i vurdering av situasjonen. En forutsetning for medvirkning er at barnet gis tilpasset og tilstrekkelig informasjon. Fylkesmannen har undersøkt om barnevernet sikrer barnets medvirkning gjennom hele undersøkelsen.

Tilsynet har omhandlet undersøkelser som gjelder barn som bodde hjemme da barneverntjenesten mottok bekymringsmeldingen. Med dette forstås barn under 18 år som bor i biologisk familie, adoptivfamilie, eller er plassert hos andre uten barneverntjenestens medvirkning.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Fylkesmannen er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunal barneverntjeneste etter barnevernloven § 2-3 b. Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Vi gir derfor her en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

Forsvarlige tjenester

Alle tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlige etter bvl. § 1-4. Kravet til forsvarlighet er en rettslig standard. Dette innebærer at innholdet i vesentlig grad vil bli bestemt av normer utenfor selve loven og utvikles over tid med utgangspunkt i anerkjent faglig praksis,

fagkunnskap fra utdannings- og forskningsinstitusjonene, faglige retningslinjer og generelle samfunnsetiske normer.

Barnevernlovens regel om forsvarlighet har et helhetlig utgangspunkt. Innholdet i kravet må tolkes i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i barnevernloven for eksempel prinsippet om barnets beste. Videre vil både barnevernlovens og forvaltningslovens saksbehandlingsregler gi innhold til kravet om forsvarlig gjennomføring av undersøkelsene. Faglige retningslinjer, rundskriv og veiledere utdyper og definerer hva som er god praksis.¹

Kravet om forsvarlighet er rettet mot både tjenester og tiltak, og innebærer også krav til ledelse, organisering og styring. Det er en nær sammenheng mellom kravet til forsvarlighet og kravet om internkontroll for å sikre at oppgavene blir utført i samsvar med krav fastsatt i samsvar med lov, jf. bvl § 2-3 tredje ledd.

Dokumentasjon

Det hører til god forvaltningsskikk å sørge for tilstrekkelig og etterrettelig dokumentasjon, slik at man kan gjøre rede for hva som er gjort i saken og begrunnelsen for dette. Dokumentasjonsplikten følger av forsvarlighetskravet, internkontrollplikten, forvaltningsloven og god forvaltningsskikk.

Barneverntjenesten må dokumentere sentrale og relevante opplysninger om barnet og familien gjennom arbeidet med en undersøkelse. Det skal være synlig hva tjenestene har gjort og hvorfor dette er gjort. Det skal fremkomme hva barnet og foreldrene har gitt uttrykk for og hvordan dette er vurdert av tjenesten. Skriftlighet sikrer den enkeltes rettssikkerhet og gjør det mulig å overprøve tjenestenes vurderinger og beslutninger i saken. Skriftlighet bidrar til å sikre kvalitet og kontinuitet.

Både avgjørelser om å innvilge hjelpetiltak og henleggelse av en sak etter undersøkelse regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, jf. bvl § 6-1 andre ledd og § 4-3 sjette ledd. Dette innebærer at vedtaket skal begrunnes, jf. fvl. §§ 24 og 25. Begrunnelsen skal vise til reglene vedtaket bygger på og skal når det er nødvendig for at parten skal forstå vedtaket også gjengi innholdet av reglene.

Begrunnelsen skal også nevne de faktiske forhold vedtaket bygger på, og de hovedhensyn som har vært nødvendige for utøvelsen av skjønnet bør nevnes. I tillegg skal det etter bvl. § 6-3 a komme frem av vedtaket hva som er barnets synspunkt og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Hvordan barnets beste er vurdert skal også komme frem av vedtaket.

¹ Prop. 106 L (2012-2013)

Barnets beste

Prinsippet om barnets beste kommer frem av barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. I barnevernloven er prinsippet nedfelt i § 4-1, som sier at det skal legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Bestemmelsen slår også fast at det i vurderingen skal legges vekt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen.

Undersøkelsene må klargjøre hva som er barnets individuelle behov i den konkrete situasjonen det befinner seg, og vurdere hva som vil være til det beste for barnet ved valg av tiltak.

Barneverntjenesten må til slutt gjøre en konkret og individuell totalvurdering der alle relevante forhold om barnets omsorgssituasjon som har kommet frem i undersøkelsen, blir behandlet. Barnets synspunkter og informasjon om hvordan barnevernet har vurdert og vektlagt dette må eksplisitt komme frem.

Barnets medvirkning

Barnets rett til å bli hørt er nedfelt i bvl. § 1-6. Bestemmelsen gir barnet en ubetinget og selvstendig rett til å medvirke, men ingen plikt. Retten gjelder i hele beslutningsprosessen og i alle forhold som berører barnet, ikke bare når det skal tas rettslige eller administrative avgjørelser. Retten til medvirkning betyr at beslutningstakerne har en plikt til å gi barnet en mulighet til å medvirke. I en undersøkelse plikter barneverntjenesten å sikre at barnet får oppfylt sin rett til medvirkning.

Samarbeid med foreldrene

Foreldrene som undersøkelsen omhandler, har selvstendige rettigheter i undersøkelsessaken. Når foreldrene er part i barnevernssaken, vil de ha rett til å uttale seg etter fvl. § 17. Barnevernet skal i utgangspunktet forelegge opplysninger som de mottar under undersøkelsen, for foreldrene for uttalelse. Barneverntjenesten bør også gjøre foreldrene kjent med andre opplysninger som er av vesentlig betydning. Det følger av fvl. § 17.

Barnevernet skal utøve sin virksomhet med respekt for, og så langt som mulig i samarbeid med, barnet og barnets foreldre, jf. bvl. § 1-7.

Krav til undersøkelsens innhold, omfang og fremgangsmåte

Etter bvl. § 4-3 har barneverntjenesten en rett og en plikt til å foreta undersøkelse i saken når den vurderer at det er «rimelig grunn til å anta» at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter barnevernloven kapittel 4. Det er dermed en lav terskel for å igangsette en undersøkelse. Formålet med undersøkelsen er å vurdere og konkludere om barnet lever i en omsorgssituasjon som kan gi grunnlag for barneverntiltak.

Forvaltningsloven pålegger barneverntjenesten å påse at sakens faktum er klarlagt så langt det er mulig før det treffes vedtak, jf. fvl. § 17. Dette innebærer at relevante sider av saken må komme frem. Barneverntjenesten må vurdere riktigheten av de opplysninger som kommer inn underveis i undersøkelsen. Hvor omfattende undersøkelse barneverntjenesten skal gjøre beror på en konkret vurdering av meldingens innhold og karakter og annen informasjon i saken. Momenter som alvorlighet, kompleksitet og hastegrad har betydning for hvor grundig barneverntjenesten skal undersøke.

Innhenting av opplysninger skal som hovedregel gjøres i samarbeid med foreldrene, jf. bvl. § 6-4 femte ledd. Innhenting av taushetsbelagte opplysninger fra andre forvaltningsorganer og helsepersonell omfattes av taushetsplikten. Dette innebærer at barneverntjenesten må ha gyldig samtykke fra foreldrene for å innhente opplysningene, jf. fvl. § 13 a nr. 1 eller en lovhjemmel som gir adgang til å unnta fra taushetsplikten.

Undersøkelser i barnevernet skal gjennomføres snarest og senest innen tre måneder, eventuelt seks måneder i særlige tilfeller, jf. bvl. § 6-9.

Barneverntjenesten i fraflyttingskommunen kan uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger om en familie til tilflyttingskommunen når vilkårene i barnevernloven § 6-4 er oppfylt, jf. bvl. § 6-7 jf. fvl. § 13 b første ledd nr. 3. Slik melding kan gis i alle faser av en barnevernssak. Barneverntjenesten må varsle familiens nye oppholdskommune dersom de mener at barnet har eller kan ha behov for videre oppfølging fra barnevernet. Ved bekymring for omsorgssituasjonen til et barn som har vanlig bosted og oppholder seg i et annet land, kan barneverntjenesten melde bekymring til barnevernsmyndighetene i landet barnet oppholder seg. Det vil i slike situasjoner være opp til bostedslandets myndigheter å avgjøre hvordan de vil følge opp bekymringsmeldingen.

Styring og ledelse

Kravet til ledelse, organisering og styring er et viktig element i kommunens ansvar for å tilby og yte forsvarlige tjenester. Kommunen skal styre og lede (ha internkontroll) for å sikre at den utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i, eller i samsvar med lov eller forskrift. Dette følger av bvl. § 2-1 andre ledd og er utypet i forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester.

Internkontrollplikten innebærer at kommunen skal ha systematiske tiltak som sikrer at barnevernets aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med de lov- og forskriftskrav som regulerer aktivitetene. Det skal ikke være overlatt til tilfeldigheter eller ildsjeler at virksomheten drives forsvarlig. Styringssystemet skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig. Kommunen skal skaffe seg oversikt over, og følge med på, områder hvor det er fare for svikt i tjenesteenhetene eller at tjenestene ikke følger lov- og forskriftskravene.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

Organisering, styring og ledelse

Nordreisa kommune har ca. 4900 innbyggere per september 2020. Nordreisa kommune er administrativt organisert i trenivåmodell med tre beslutningsnivå: kommunedirektør, sektorledere og virksomhetsledere. Barneverntjenesten er en del av sektor for oppvekst og kultur.

Virksomhetslederne er ansvarlig for å lede sine respektive virksomheter innen rammen av de fullmakter som er delegert fra sektorleder. Dette innebærer at virksomhetsledere har den myndighet som er nødvendig for å sikre tjenestemottakerens drift; både når det gjelder personell, økonomi og fag.² Også i barnevernleders skriftlige redegjørelse til Fylkesmannen, samt stillingsbeskrivelse for barnevernleder, står det at det er barnevernleder som har personal, saksbehandling og økonomiansvar. Det kommer frem i delegasjonsskrivet at det er lederen av Familiesenteret som er økonomisk ansvarlig for de vedtak som gjøres av barnevernet.³

² Årsmelding 2019, Nordreisa kommune

³ Delegasjon til barnevernleder, 11.10.2013

Kommunens øverste administrative leder er kommunedirektør. Barnevernleder har rapporteringsansvar til sektorleder, og sektorleder rapporterer direkte til kommunedirektør. Barnevernleder deltar på virksomhetsledermøter en gang per måned. Barnevernleder skal rapportere kvartalsvis på økonomi, måloppnåelse og sykefravær. Både sektorleder og stedfortredende kommunedirektør sa i intervju at på grunn av særlig oppfølging fra Fylkesmannen, så har barneverntjenesten siden mai 2019 hatt tett oppfølging fra kommuneledelsen. Det kommer frem i intervju og dokumentasjon at barnevernleder, i tillegg til ordinær rapportering, har rapportert månedlig på situasjonen i tjenesten. Barnevernleder har rapportert på økonomi, måloppnåelse, sykefravær, ledelse, arbeidsmiljø og iverksatte tiltak som skal sikre forsvarlige barneverntjenester.

Underveis i dette tilsynet ble ledersituasjonen i barneverntjenesten endret. Barneverntjenesten fikk ny konstituert barnevernleder fra 1. september 2020. For oversikten- og ordens skyld vil rapporten bruke begrepet konstituert barnevernleder om barnevernleder på tilsynstidspunktet.

I skriftlig redegjørelse i forbindelse med tilsynet beskrev barnevernleder at barneverntjenesten siden august 2019 har hatt store omstillinger. Barnevernleder ble ansatt 1. oktober 2019. Det interkommunale samarbeidet med Kvæangen kommune ble avsluttet, og det ble arbeidet mot et nytt interkommunalt samarbeid med Kåfjord kommune. Planen var at samarbeidet skulle tre i kraft fra 1. januar 2020, men Kåfjord kommune trakk seg ut av samarbeidet to uker før sammenslåing. Barnevernleder beskrev at barneverntjenesten i flere år har hatt problemer når det gjelder arbeidsmiljø, stort sykefravær og et stort etterslep. Barnevernleder skrev at det siste året har vært brukt til opprydding og at tjenesten har fått god oversikt.

Barneverntjenesten har 8,4 stillinger, inklusive barnevernleder. På dato for tilsynet hadde tjenesten i tillegg tilsatt ytterligere en saksbehandler på grunn av sykefravær i tjenesten, og de har innleid konsulent fra privat aktør i 30 % stilling. Barneverntjenesten er organisert etter generalistmodell. Barnevernleder er utdannet barnevernspedagog, og konstituert barnevernleder har bachelor i sosialt arbeid og påbygning til bachelor i spes.ped. Øvrige ansatte har formell kompetanse innen barnevernfaget og sosialt arbeid. Ansattes kompetanse- og kompetansebehov er identifisert, men det kom frem i intervju med ansatte, sektorleder og konstituert kommunaldirektør at det ikke foreligger kompetanse- og opplæringsplan for barneverntjenesten. Det har vært iverksatt kompetansehevende tiltak, blant annet fagdag med opplæring i juss i barnevernet for alle ansatte, og en ansatt har påbegynt kurs i barnesamtaler. Det kom frem i intervju at ansatte kan drøfte

problemstillinger i saker i ukentlig saksmøte, eller med barnevernleder ved behov, men at tjenesten har ikke hatt en systematisk veiledningsstruktur.

Barneverntjenesten har en rutinehåndbok, Rutinehåndbok for Kvæningen og Nordreisa barneverntjeneste 2014-2015 (heretter rutinehåndboka). Det står at rutinehåndboka «*skal være et felles kvalitetsdokument som inngår i kommunens internkontroll, der saksbehandling etter gjeldende lovverk er førende*». ⁴ I redegjørelse til Fylkesmannen beskrev barnevernleder at tjenesten som en del av veiledningsteam fra Bufdir vil få veiledning og hjelp til å utarbeide nye reviderte planer og rutiner. Tjenesten skal i perioden 4. sept. 2020 til 2022 motta veiledning av Bufdirs veiledningsteam.

Rutineboka har egen prosedyre for opplæring av nytilsatte i tjenesten. I intervju sa ansatte sa at de ikke har fått noen spesiell opplæring som ny i tjenesten, men at de har lært underveis og fått veiledning av barnevernleder ved behov. Noen ansatte har hatt fadder, hvor en erfaren saksbehandler får ansvar for nyansatt. De ansatte sa at det vanligvis skal være to saksbehandlere i hver sak, men at det ikke alltid blir gjennomført.

Som del av rutinehåndboka beskrives tjenestens prosedyre for internkontroll og prosedyre for avviksbehandling. Her står det at barnevernmøte (saksmøte) er en viktig arena for å avdekke og fange opp avvik, og at leder har månedlige møter med hver enkelt saksbehandler med fokus på tidsfrister og framdrift i saker for å kartlegge og forebygge svikt. Det står videre at alle saksbehandlere skal levere skjema «kvalitetskontroll for saksbehandling» månedlig til leder. Ansatte beskrev at de i ukentlige saksmøter diskuterer og evaluerer pågående undersøkelser. Flere ansatte uttalte i intervju at de ikke har opplevd å bli kontrollert i sitt arbeid med undersøkelser, og at oppfølging og kontroll ikke har vært systematisk. En ansatt uttalte at vedkommende har vært innkalt til barnevernleder 1 gang på 8 måneder for å gjennomgå klientlister. Det ble også uttalt i intervju at saksbehandlere i stor grad selv hadde ansvar for å drøfte saker og beslutninger med barnevernleder. Konstituert barnevernleder uttalte at hun har startet opp med månedlig saksgjennomgang med den enkelte saksbehandler hvor det skal være gjennomgang av sakens status, fremdrift og vurderinger. Når det gjelder myndighet i barneverntjenesten kom det frem i intervju at det er barnevernleder som beslutter om det skal åpnes undersøkelse og godkjenner/signerer vedtak. Saksgjennomgangen viste at vedtak ved avslutning av undersøkelser er signert av barnevernleder.

⁴ Rutinehåndbok fra Kvæningen og Nordreisa barneverntjeneste, 2014-2015

Kommunen har et elektronisk avvikssystem, KF. I intervju kom det frem at ansatte kjenner til systemet, og at det er meldt avvik her. Ansatte sa i intervju at barnevernleder ønsket at avvik skulle meldes direkte til henne/muntlig. Flere ansatte sa at de hadde meldt muntlig i fra om forhold i barneverntjenesten, men at det ikke ble fulgt opp. Dokumentasjonen viste at det er meldt 3 avvik i kommunens elektroniske avvikssystem det siste halve året. 2 avvik omhandlet at saksbehandlersystemet (Familia) var ustabil og skapte problemer med å få utført saksbehandling. 1 avvik var fra samarbeidspart om manglende oppfølging fra barneverntjenesten i tiltakssak. Kommuneledelsen blir orientert om avviksmeldinger gjennom statistikk som bla rapporteres til årsmelding. Avvik som ikke håndteres av barnevernleder innen 8 dager går automatisk videre til sektorleder for oppfølging, og tilsvarende til kommunedirektør om ikke sektorleder følger opp avviket med tiltak.

Kommunen har ikke gjennomført en systematisk analyse av risikoområder i arbeidet med undersøkelser. I intervju kom det frem at følgende forhold vurderes av ansatte og kommuneledelse som risikoområder i arbeidet med undersøkelsessaker; at tjenesten ikke har rutiner som sier hva ansatte skal gjøre, at ansatte ikke gjør ting likt, manglende dokumentasjon i undersøkelsen, manglende dokumentasjon av vurderinger, at man kommer for sent i gang med innhenting av opplysninger, sykefravær, ledelse, fordeling av oppgaver, vurderinger av innhold i bekymringsmeldinger, herunder alvorlighetsgrad- og akuttvurderinger.

Det kom frem i intervju at barneverntjenesten ikke bruker erfaringer fra barn og foreldre på en systematisk måte. Fungerende kommunedirektør og sektorleder sa at kommunen har et system for å sende ut brukerundersøkelser, men at det ikke er benyttet i barneverntjenesten.

Arbeid med undersøkelser

Barneverntjenesten har prosedyre for arbeid med undersøkelser. Rutinene er fra 2014-2015 og gjeldende fra da barneverntjenesten var i interkommunalt samarbeid med Kvæningen kommune. Dokumentgjennomgangen og intervjuene viste at prosedyren ikke har vært oppdatert siden november 2015, og rutinen var ikke oppdatert etter gjeldende lovverk, blant annet var ikke medbestemmelse etter barnevernloven § 1-6, samarbeid med foreldre etter barnevernloven § 1-7, samt formålsparagrafen § 1-1 tatt inn i rutinen. Gjennomgang av saksmapper viste at praksis på noen områder likevel var justert i tråd med gjeldende regelverk, eksempelvis fattes det vedtak ved

avslutning i alle saker selv om dette ikke er beskrevet i rutinehåndboka. De ansatte kjente til rutinehåndboka, men sa i intervju at den brukes i varierende grad. Ansatte sa at *om de bruker rutinene og hvordan de jobber med undersøkelser er «litt tilfeldig, litt diffust og avhenger fra sak til sak, det har vært litt opp til den enkelte»*. Saksbehandlerrundskrivet var kjent blant de ansatte og det ble også brukt i varierende grad.

Gjennomgang av saksmapper viste at barneverntjenesten gjennomgår og konkluderer mottatte bekymringsmeldinger innen lovens frist på 1 uke. 1 av 20 saker var ikke konkludert innen frist. Barneverntjenesten har en mal for meldingsgjennomgang som brukes i 17 av 19 saker (1 sak var søknad om økonomisk bistand). Saksgjennomgangen og intervju viste at barneverntjenesten i meldingsgjennomgang sjekker ut tidligere kjennskap til barnet og familien, og at tidligere kjennskap tas med når det besluttes å åpne undersøkelse. For eksempel viste en sak at barneverntjenesten vurderte at tidligere historikk gav grunnlag for åpne undersøkelse. Dokumentgjennomgang og intervju viste at det åpnes undersøkelser på søsken når bekymringsmelding handler om omsorgssituasjonen i hjemmet og/eller foreldrenes omsorgsevne. Barneverntjenesten dokumenterer i meldingsgjennomgang hva som skal undersøkes i undersøkelsen (hypoteser/spørsmål til avklaring) i 14 av 17 saker.

Det kom frem i intervju at det ikke brukes strukturerte verktøy i arbeidet med undersøkelsessaker. Tjenesten har tidligere brukt Kvello utredningsmal, men den ble ikke lenger brukt systematisk og av alle. Noen bruker delelementer av utredningsmalen.

Tjenesten har mal for undersøkelsesplan som beskriver aktivitet og tidspunkt for aktiviteten og hvem som er ansvarlig; eksempelvis samtale med barn, samtale med foreldre, innhenting av opplysninger, møter, hjemmebesøk og lignende. Planen inneholder også sjekkpunkt for midtveisevaluering, undersøkelsesrapport, beslutning/vedtak og spørsmål om man trenger flere opplysninger, flere samtaler/observasjoner av barn/foreldre, og om vurderinger og konklusjoner er skriftliggjort. Det kom frem i intervju at undersøkelsesplan brukes i varierende grad. Saksgjennomgangen viste at undersøkelsesplan var brukt i 9 av 20 saker. Konstituert leder sa at planen skal utarbeides sammen med foreldrene, men var usikker på om det var praksis blant alle. En av foreldrene tilsynet intervjuet hadde hørt om undersøkelsesplan, og ingen av foreldrene hadde vært med å lage den. Det kom frem i intervju at planlegging av undersøkelsen er opp til den enkelte ansatte, men alle beskrev at de tar utgangspunkt i bekymringsmeldingen for å planlegge hvilke aktiviteter som skal gjøres i saken sett blant annet opp mot alvorlighet- og hastegrad, om barnet skal

prates med først, kontakt med politi ol. Saksgjennomgangen viste at barneverntjenesten i meldingsgjennomgang sjekker ut tidligere kjennskap til barnet og familien, men tidligere historikk blir ikke alltid tatt hensyn til når ny undersøkelse planlegges.

Det kommer frem av rutinehåndboka at tjenesten har egne tilleggsprosedyrer, Klemetsrudmodellen, som gjelder for arbeid i undersøkelser og akuttsaker når bekymringen omhandler vold/overgrep. I intervju kom det frem at ikke alle ansatte kjenner til at det foreligger en egen rutine, men alle sa at de vurderer drøfting og/eller anmeldelse til politiet i slike saker. Det kom frem i intervju at alvorlighetsgrad og hastegrad vurderes ved meldingsgjennomgang. I 6 saker har barneverntjenesten vurdert innholdet i bekymringsmeldingen som alvorlig. I 2 av disse sakene kartlegges ikke det bekymringsfulle forholdet. I 2 saker går det ca. 2, 5 måneder før barneverntjenesten starter med undersøkelsesaktiviteter. Det var 2 akutt plasseringer i saksgrunnlaget.

Saksgrunnlaget viste at det i 6 saker ikke fantes spor av barneverntjenestens kontakt med/ informasjon til den av foreldrene som barnet ikke bodde fast hos. Det lå ingen vurderinger i saken på hvorfor denne forelderen ikke ble kontaktet.

Ansatte og foreldre sa i intervju at undersøkelsen begynner med at barneverntjenesten innkaller foreldrene til et møte, enten per brev eller telefon. Tjenesten har en rutine for å gi informasjon til foreldre og barn i første møte med dem om gjennomgang av bekymringsmelding, informasjon om partsrettigheter og hva barneverntjenesten skal undersøke. I samtaler med foreldre kom det frem at alle fikk informasjon om bekymringsmelding, og 3 av 5 foreldre fikk informasjon om hva barnevernet skulle gjøre i saken. Flertallet av foreldrene som tilsynet pratet med opplevde å få tilstrekkelig informasjon underveis i undersøkelsen. Barna sa i intervju at barneverntjenesten hadde informert dem om undersøkelsen. Det ene barnet hadde opplevd å få god informasjon, mens det andre barnet sa at det meste gikk gjennom foreldrene og barnet «*hang ikke helt med.*».

Det går frem av dokumentgjennomgang og intervju med ansatte og foreldre at barneverntjenesten bruker tolk i tilfeller hvor foreldre og/eller barn snakker dårlig norsk eller engelsk.

Ansatte sa at både faktaopplysninger og vurderinger skal dokumenteres i saksbehandlersystemet; i møtereferat, journalnotat, referat fra oppfølgingsbesøk osv. I intervju ble det sagt at ansatte diskuterer og evaluerer pågående undersøkelser i ukentlige barnevernmøter, og at barnevernfaglige vurderinger kan gjøres i dette møtet. Sakene drøftes også mellom saksbehandlere om de er to i saken. Når det gjelder dokumentasjon av arbeidet som gjøres, inkludert barnevernfaglige

vurderinger, kom det frem i intervju at dette gjøres på ulike måter av de ansatte. Flere uttalte at det ikke alltid blir gjort fordi det ikke er tid, og at vurderinger som gjøres i barnevernmøtet også dokumenteres i saksbehandleres egne kladdebøker. Det ble opplyst i intervju at man kunne vært bedre på å dokumentere barneverntjenestens egne vurderinger. Saksgjennomgangen viste at alle aktiviteter, relevante opplysninger og vurderinger ikke alltid blir dokumentert i alle saker. Underveisvurderinger kan ikke gjenfinnes i saksmapper.

I intervju sa ansatte at de snakker med alle barn, og om barn ikke snakkes med så skal det begrunnes hvorfor. Saksgjennomgangen viste at barneverntjenesten ikke snakker med alle barn. I saksgrunnlaget er det 17 barn som det er relevant å snakke med (alder), og det er snakket med barn i 6 av 17 saker. I 4 av sakene har barneverntjenesten begrunnet hvorfor de ikke har snakket med barnet. For eksempel så begrunnes det i en sak med at helsesøster har snakket med barnet, men barneverntjenesten innhenter ikke barnets synspunkt fra helsesøster og er da ikke kjent med hva barnet selv tenker om saken. I den andre saken begrunnes det med at saken omhandler skole – hjemsamarbeid, selv om bekymringsmeldingen beskrev et barn som hadde mye fravær i skolen, atferdsendring og som hadde beskrevet hjemmeforhold som ikke var bra. Ansatte sa, og barna tilsynet hadde samtale med bekreftet, at det tilrettelegges for at barn kan prate med barneverntjenesten alene. Det ene barnet opplevde at barneverntjenesten lyttet og prøvde å gjøre barnet trygt, mens det andre barnet opplevde at barnevernet ikke var helt enig i det som var barnets mening.

Dokumentasjon i sakene viste at det innhentes samtykke fra foreldre til innhenting av informasjon fra offentlige instanser. I innhentingsbrevene viser barneverntjenesten til bvl. § 6-4 om opplysningsplikt og fvl. § 14 som omhandler klageadgangen ved pålegg om å gi opplysninger, og det vises samtidig til at part/er har samtykket til innhenting.

Når barneverntjenesten innhenter informasjon fra offentlige instanser, benytter de seg av en standardmal. Dokumentgjennomgangen viste at innhentingsbrev i all hovedsak sendes ut med standardspørsmål til henholdsvis lege, politi, skole, barnehage og helsesøster. Ansatte sa, og dokumentgjennomgangen viste, at innhentede opplysninger dokumenteres i barnets saksmappe. Saksgjennomgangen viste også at barneverntjenesten innhenter samtykke fra foreldre, men i 5 saker hvor foreldrene har samtykket, blir det likevel ikke innhentet opplysninger. Vurdering av hvorfor informasjon ikke innhentes fremkommer ikke i sakene. I intervju kom det frem at

gjennomgang av innkomne opplysninger gjøres på flere måter; drøfting i ukentlig saksmøte, av saksbehandler alene, mellom saksbehandler 1 og 2.

Saksgjennomgangen viste at alle relevante forhold ikke kartlegges i alle saker. Det er eksempler i saksgrunnlaget hvor forhold nevnt i bekymringsmeldingen, barneverntjenestens egne hypoteser/spørsmål til avklaring og forhold som dukker opp underveis, ikke blir undersøkt eller kartlagt. I saksgrunnlaget er det saker hvor alvorlige forhold om barnets omsorgssituasjon ikke blir tematisert eller undersøkt. I en sak forteller barn om at det blir innelåst. Dette forholdet tematiseres ikke gjennom undersøkelsen. I en annen sak undersøkes ikke alvorlige forhold (fortalt at steforelder er slem og sint, og at barna låses inne på rommet) med begrunnelse at det er undersøkt og dokumentert i søskens sak, og i en tredje sak kan vi ikke se spor av at alvorlige forhold nevnt i bekymringsmeldingen blir kartlagt i undersøkelsen (dårlige forhold hos en forelder; rus, sinne, krangling mellom voksne og manglende hygiene). Barna det gjelder er ikke snakket med i noen av nevnte saker.

Det kommer frem av rutinehåndboka at det skal utarbeides undersøkelsesrapport når undersøkelsen avsluttes. Ansatte sa at barnevernleder hadde besluttet at det kun skulle skrives undersøkelsesrapport i § 4-12 saker, men at det skulle skrives vedtak ved avslutning av undersøkelsen i alle saker. Saksgjennomgangen og ansattes uttalelser viste at det er varierende om det skrives rapport eller ikke, og at det ikke bare gjøres i § 4-12 saker. Det er skrevet undersøkelsesrapport i 12 av 20 saker. Barneverntjenesten bruker en mal for undersøkelsesrapport. Dokumentgjennomgangen viste at rapporten tilpasses den enkelte sak når det gjelder innhold, omfang og beskrivelser. Det er fattet vedtak i 20 av 20 saker. I vedtakene beskrives bakgrunnsopplysninger, hjemmelsgrunnlag og begrunnelse. Ansatte uttalte at barnevernfaglige vurderinger, og vurderinger og vektning av barnets uttalelser drøftes i saksmøter, mellom saksbehandler 1 og 2 og i samtale med barnevernleder. De sa at vurderingene skal komme frem i undersøkelsesrapport og/eller vedtak. 3 av 5 foreldre opplyste å ha fått undersøkelsesrapport/vedtak når undersøkelsen var ferdig. I intervju sa barna at de ikke fikk informasjon fra barneverntjenesten om at undersøkelsen var avsluttet.

I rapport/vedtak gjengir barneverntjenesten gjennomførte aktiviteter, samtaler med barn og foreldre, observasjoner ved hjemmebesøk, og annen innkommet informasjon i saken. I mange saker gjengis omfattende og detaljerte beskrivelser, men i flere saker kommer det ikke tydelig frem

hvordan barneverntjenesten tolker og vektlegger hvordan de faktiske forhold innvirker på barnets omsorgssituasjon, herunder egne vurderinger, barns synspunkter og barnets beste.

Barnevernfaglige vurderinger fremkommer ikke eksplisitt i alle saker. I 10 av 20 saker dokumenteres barnevernfaglig vurdering eksplisitt, og i 3 saker kommer den barnevernfaglige vurderingen ikke eksplisitt frem. Det betyr at barneverntjenesten i 7 av 20 saker ikke dokumenterer sin barnevernfaglige vurdering ved avslutning av undersøkelsen.

Hva som er barnets synspunkt, barneverntjenestens vektlegging av dette og deres vurdering av barnets beste fremgår ikke av alle rapportene/vedtakene. I 13 av 20 saker dokumenteres det hva barneverntjenesten vurderer er barnets beste, men i 8 av disse sakene kommer det ikke eksplisitt frem.

Saksgjennomgangen viste at barneverntjenesten har fristoversittelse i 1 av 20 saker.

Ansatte sa at de alltid varsler ny kommune når familien flytter. Det var ingen saker hvor familien flyttet i løpet av undersøkelsen i saksgrunlaget. I en sak fant tilsynet at barnverntjenesten har begrenset foreldres innsynsrett i opplysninger om barnet.

I våre samtaler med foreldre og barn spurte tilsynet blant annet om hvordan de har opplevd kontakten med barneverntjenesten, og om de hadde fått hjelp. Svarene fra foreldre og barn var varierende. Barna sa at de ikke opplevde å få hjelp fra barneverntjenesten og det ene barnet sa at ting «forbedret seg selv». Om kontakten sa det ene barnet at det var helt greit, mens det andre barnet sa at barneverntjenesten snakket mest med foreldrene og at barnet ønsket seg mer informasjon. Omtrent halvparten av foreldrene opplevde å få hjelp fra barneverntjenesten og opplevde at dialogen underveis hadde vært god. Den andre halvparten sa at samarbeidet med barneverntjenesten ikke hadde vært så bra og sa at det handlet om manglende informasjon og at de ikke ble hørt på det de sa. To foreldre uttalte at barneverntjenesten bare ville høre på barna, og ikke på det som foreldrene sa.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

Fylkesmannen vurderer at kommunens organisering er klar, at ansvars- og rapporteringslinjene mellom barneverntjenesten og øvrig administrativ ledelse er tydelige, og at barnevernleders ansvar og myndighet er kjent blant ansatte. Fylkesmannen vurderer det som svært uheldig at tjenesten igjen står overfor et lederskifte. Dette sammenholdt med utfordringer i forhold til sykemeldinger, gjør Fylkesmannen bekymret. Fylkesmannen anbefaler og forutsetter at det fra kommuneledelsen arbeides intensivt med å få på plass en stabil barnevernledelse og at nåværende leder gis nødvendig oppfølging og støtte. Fylkesmannen vurderer at kommunens delegasjon til barnevernleder ikke stemmer med de faktiske forhold. *Kommunen må sikre at delegasjon til barnevernleder fremstår korrekt.*

Tilsynet har undersøkt barneverntjenestens gjennomføring i 20 barnevernssaker, og vi har kartlagt om, og i så fall hvordan, undersøkelsesarbeidet sikrer tilstrekkelig og systematisert kunnskap om barnet og barnets situasjon.

Fylkesmannen vurderer at litt over halvparten av sakene er gjennomført i tråd med god praksis. Det er innhentet informasjon om barnets behov og situasjon, aktivitetene er gjennomført med tilstrekkelig styrke og fremdrift, i samarbeid med barnet og foreldrene og bekymringstemaene er godt belyst.

Når det gjelder nesten halvparten av sakene vurderer Fylkesmannen at sakene ikke er gjennomført med tilstrekkelig styrke og fremdrift. Vi vurderer at undersøkelsesarbeidet har vært usystematisk, sentrale opplysninger er ikke kartlagt, og med manglende dokumentasjon både når det gjelder faktiske forhold og barnevernfaglige vurderinger. Det legges ikke godt nok til rette for barns medvirkning. Når barneverntjenesten har vurdert at situasjonen for barnet kan være alvorlig, vil det være særlig viktig at undersøkelsen planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig styrke og fremdrift, og at bekymringsfulle forhold sikres kartlagt. Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten ikke har gjennomført undersøkelser i tråd med alvoret i situasjonen for barnet i alle saker. *Dette er brudd på barnevernloven § 4-3 jf. §§ 1-1, 1-4 og 1-6.*

Fylkesmannen vurderer at gjeldende rutinehåndbok ikke er oppdatert og i tråd med gjeldende regelverk. Vi vurderer at det i stor grad har vært opp til den enkelte ansatte om en følger rutinen

eller ikke. For å kunne sikre at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med lov- og forskriftskrav, *anbefales kommunen å snarest mulig oppdatere sine rutiner, og sikre at alle ansatte er kjent med- og følger gjeldende rutiner.* Fylkesmannen vurderer at arbeidet med undersøkelser ikke har blitt fulgt opp og kontrollert, og videre vurderer vi at det blir tilfeldig om virksomheten drives forsvarlig. Fylkesmannen vurderer at arbeidet med undersøkelser ikke styres og ledes på en måte som sikrer at alle barn og familier som trenger det, får riktig hjelp til riktig tid. Risikoen for svikt er for høy. *Dette er brudd på internkontrollforskriften.*

Fylkesmannen vurderer at barneverntjenestens meldingsgjennomgang dokumenterer bekymringsfulle forhold, det vurderes alvorlighets- og hastegrad for barnet og hypoteser/spørsmål til avklaring dokumenteres. Videre vurderes tidligere kjennskap til familien, og hvorvidt det skal åpnes sak på søsken.

Barneverntjenesten lager ikke en plan for undersøkelsen i alle saker, og Fylkesmannen vurderer at planene som er utfylt ser ut til å være fylt ut som en rutinemessig sjekklister uten å ha noen direkte innvirkning på hvordan undersøkelsesarbeidet organiseres. Fylkesmannen vurderer at planlegging av undersøkelsen er opp til den enkelte ansatte, og dermed tilfeldig. Det har heller ikke vært fulgt opp og kontrollert at undersøkelsen er planlagt på en måte som kan sikre at barneverntjenesten får belyst barnets situasjon tilstrekkelig, og med nødvendig fremdrift.

Fylkesmannen vurderer at innholdet i mal for undersøkelsesplan vil kunne sikre en systemisert arbeidsform hvor nødvendige og tilstrekkelige aktiviteter i undersøkelsen vil bidra til å belyse bekymringstemaene i saken. *Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten har et forbedringspotensial når det gjelder å beskrive mål for aktiviteten/hva barneverntjenesten vil avklare/belyse.* Ved å beskrive tydelig hva barneverntjenesten søker å avklare, så vil undersøkelsen framstå mer meningsfull og logisk, og det vil være tydeligere hvilke justeringer som er nødvendige underveis. Det vil også kunne tydeliggjøre for familien det gjelder hva formålet med aktivitetene er, noe som igjen kan sikre økt forståelse for barneverntjenestens arbeid.

Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten gjennomfører undersøkelsene i samarbeid med foreldre, og at de innhenter informasjon med samtykke fra foreldrene, som oftest i signert samtykkeskjema. Det brukes tolk ved behov, og Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten gir

nødvendig informasjon ved oppstart av undersøkelsen. Vi vurderer at barneverntjenesten kjenner til hvordan man varsler ny kommune forsvarlig dersom familien flytter mens undersøkelsen pågår.

Saksgjennomgangen viste at det i flere saker ikke gis informasjon til forelder som barnet ikke bor sammen med. *Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten har et forbedringspotensial når det gjelder å sikre at den forelder som barnet ikke bor fast hos, får ivaretatt sine partsrettigheter.*

Fylkesmannen vurderer at innhenting av opplysninger fra andre instanser er en sentral aktivitet i undersøkelsene, og det hentes informasjon fra mange ulike aktører. Det kan indikere at hvem det hentes informasjon fra tilpasses den enkelte sak, men det kan også handle om at barneverntjenesten ikke er målrettet nok. Fylkesmannen vurderer at hvem det innhentes opplysninger fra og hva slags opplysninger det bes om, fremstår noe tilfeldig og lite målrettet. Vi vurderer også at det er mangelfull dokumentasjon av egne vurderinger i de tilfeller hvor man ber om samtykke, men likevel ikke innhenter informasjon. Fylkesmannen vurderer at barneverntjenestens henvisning til hjemmelsgrunnlag og formulering av «pålegg» i innhentingsbrevet kan gi et feilaktig inntrykk av at instanser er pålagt å gi opplysninger i alle saker. Det er kun i saker eksplisitt nevnt i bvl. § 6-4 annet og tredje ledd, at barneverntjenesten kan pålegge å gi informasjon dersom samtykke ikke foreligger. *Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten har et forbedringspotensial når det gjelder å tilpasse innhentingsbrev til konkrete forhold i den enkelte sak. I brevet bør det fremgå konkret hva slags opplysninger det er behov for, en angivelse av konkret hjemmelsgrunnlag (hvilke bokstaver i bvl. § 6-4 annet ledd, eventuelt § 6-4 tredje ledd) som er bakgrunn for pålegget, og vurdering av om samtykke til informasjon skal vedlegges innhentingsbrevet.*⁵

Når det gjelder bruk av strukturerte verktøy/metoder i undersøkelsene så er slike ikke i bruk i barneverntjenesten. *Fylkesmannen vurderer at slike verktøy kan være nyttig som rammeverk for å være til hjelp ved vurderinger eller beslutninger. Kommunen kan vurdere hvorvidt man skal ta i bruk dette i undersøkelsene.*

I saker hvor det samtales med barn, vurderer Fylkesmannen at barneverntjenesten tilrettelegger for at barnet kan prate med barneverntjenesten alene, at det snakkes med barn om hva som faktisk er bekymringen og at samtalen med barn dokumenteres.

⁵ Tolkingsuttalelse – Barnevernloven § 6-4 annet ledd – pålegg om opplysninger, Bufdir, 18.06.2020, ref 2020/52148-2

Det at barneverntjenesten ikke snakker med barn i 9 av 17 saker vurderes av Fylkesmannen til å være alvorlig. I 2 av sakene hvor det er begrunnet hvorfor barneverntjenesten ikke snakker med barnet nevnt i faktagrunnlaget, vurderer Fylkesmannen at begrunnelsen ikke har vært tilstrekkelig. Barnets rett til å bli hørt er nedfelt i barnevernloven. Bestemmelsen gir barnet en ubetinget og selvstendig rett til å medvirke, men ingen plikt. Retten gjelder i hele beslutningsprosessen og i alle forhold som berører barnet. I en undersøkelse plikter barneverntjenesten å sikre at barnet får oppfylt sin rett til medvirkning. Barnevernets ansvar for å sikre barnets medvirkning innebærer aktivt å innhente barnets synspunkter om relevante forhold, gjengi disse og bruke barnets synspunkter i vurdering av situasjonen. Fylkesmannen vurderer at kommunen ikke har ivaretatt sin plikt til barns medvirkning. *Dette er brudd på barnevernloven § 1-6.*

Fylkesmannen vurderer etter gjennomgang av saksmappene at barneverntjenesten ikke dokumenterer fortløpende relevante opplysninger og vurderinger gjennom hele undersøkelsen. Alle relevante opplysninger i en undersøkelse skal dokumenteres. Skriftlighet sikrer den enkeltes rettssikkerhet og gjør det mulig å overprøve tjenestenes vurderinger og beslutninger i saken. Det skal være synlig hva tjenesten har gjort og hvorfor dette er gjort. Det skal fremkomme hva barnet og foreldrene har gitt uttrykk for og hvordan dette er vurdert av tjenesten. Dokumentasjon er også særlig viktig for å få en systematisk og kontrollerbar undersøkelse. *Dette er brudd på forvaltningsloven § 17 og god forvaltningsskikk.*

Ved avslutning av undersøkelsen oppsummeres barneverntjenestens aktiviteter, faktiske forhold og innhentede opplysninger, men vi kan ikke se i alle saker at barneverntjenesten har vurdert hvordan de faktiske forhold innvirker på barnets omsorgssituasjon. Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten ikke gjør en samlet og avsluttende barnevernfaglig og juridisk vurdering av alle forhold som er kommet fram i undersøkelsen, og at konklusjonen som utarbeides ikke alltid er logisk i forhold til den samlede vurderingen og de utfordringene som er beskrevet. Barnets synspunkter og informasjon om hvordan barnevernet har vurdert og vektlagt dette må eksplisitt komme frem i saksdokumentasjonen. Fylkesmannen vurderer også at vurderinger av barnets beste ikke alltid kommer frem i vedtaket. Det er brudd på forvaltningsloven §§ 24 og 25 jf. barnevernloven § 6-3 a.

Når konklusjonen som utarbeides ikke alltid er logisk i forhold til utfordringer og den samlede vurderingen som er beskrevet, så kan det ofte vise tilbake til de vurderinger som er gjort i

meldingsgjennomgang, og videre planlegging og gjennomføring av undersøkelsen. Om sentral informasjon «glipper» i ett ledd av undersøkelsen (fra bekymringsmelding eller innkommet informasjon underveis), vil temaet ikke følges videre opp med nødvendige kartlegging. Temaet blir ikke belyst i samtaler med barnet, familien eller andre instanser. Som «følgekonsvens» av at barneverntjenesten ikke har sikret at bekymringsfulle forhold blir kartlagt, så vil det være tilfeldig om barneverntjenestens avsluttende barnevernfaglige og juridiske vurderinger er til barnets beste. I noen tilfeller kan mangelfulle undersøkelser få alvorlige konsekvenser for barna det gjelder.

Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten har hatt et fokus på å overholde undersøkelsesfrister, Det er bra og godt at tjenesten viser forbedring på dette området. Det er likevel sånn at overholdelse av frister alene ikke gir forsvarlige undersøkelser. For at barn skal få riktig hjelp til rett tid så er det også nødvendig at barneverntjenesten sikrer tilstrekkelig kunnskap om barnet og barnets situasjon, at barnets synspunkt innhentes og at barneverntjenesten konkluderer undersøkelsen til det beste for barnet.

Avvik i barneverntjenesten meldes i liten grad i kommunens eget avvikssystem, og avvik meldt av ansatte direkte til barnevernleder har ikke blitt fulgt opp med korrigerende tiltak. Fylkesmannen vurderer at det å operere med to ulike avvikssystem ikke er godt nok. For at kommunen skal ha en mulighet til å systematisk skaffe seg oversikt, og å følge med på områder hvor det er svikt og/eller fare for svikt, er det avgjørende at avvik meldes og dokumenteres i et felles avvikssystem.

Fylkesmannen vurderer at kommunens må sikre at alle ansatte blir kjent med- og får opplæring i hva det skal meldes avvik på, når det gjelder arbeid med undersøkelser, og hvordan og hvor slike avvik skal meldes.

Ansatte har uttalt at de ikke har fått tilstrekkelig opplæring i arbeidet med undersøkelser. Deres formelle kompetanse er kartlagt, men Fylkesmannen vurderer at kommunen ikke har iverksatt nødvendige og tilstrekkelige opplæringstiltak. Kommunen har ikke kartlagt hvilken kompetanse barneverntjenesten trenger. Særlig med bakgrunn i nye krav som kommer med barnevernreformen som trer i kraft fra 2020, *anbefales det at kommunen ser på hvilken kompetanse som trengs og hvilke tiltak som må settes inn for å sikre at barneverntjenesten kan levere tjenester i tråd med lovkrav.*

5. Fylkesmannens konklusjon

Nordreisa kommune sikrer ikke at alle undersøkelser er tilstrekkelig faglig forsvarlig gjennomført. Nordreisa kommune sikrer ikke barnets rett til å bli hørt, og kommunen sikrer heller ikke nødvendig dokumentasjon av barnevernfaglige vurderinger underveis og til slutt i undersøkelsene, herunder vurdering av barnets beste.

Nordreisa kommune har ikke internkontroll for å sikre at oppgavene som utføres er i samsvar med lov og forskrift.

Dette er brudd på barnevernloven § 4-3 jf. §§ 1-1, 1-4, 1-6 og § 2-1 andre ledd jf. forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester. Videre er det brudd på forvaltningsloven §§ 17, 24 og § 25 jf. barnevernloven § 6-3 a og god forvaltningsskikk.

Tilsynsmyndigheten ber Nordreisa kommune om å utarbeide en plan for hvordan lovbruddene skal rettes. Planen må inneholde beskrivelse av tiltak for å rette lovbruddene og opplysninger om når kommunen forventer at lovbruddene vil være rettet. Videre må planen inneholde beskrivelse av hvordan ledelsen skal følge med på, og kontrollere at tiltakene fører til forventet endring. Planen må oversendes oss innen 11. januar 2021.

Endelig rapport oversendes Statens helsetilsyn for publisering på www.helsetilsynet.no.

Med hilsen

Hilde Bremnes (e.f.)
oppvekst- og barneverndirektør

Siri Jakobsen
seniorrådgiver oppvekst og barnevern

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Nordreisa kommune v/ barneverntjenesten

Postboks 174 9156 STORSLETT

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok.

Varsel om tilsynet ble sendt 08.06.2020.

I dette tilsynet har vi gjennomført samtaler med 2 barn og 5 foreldre som har hatt undersøkelse fra barneverntjenesten i Nordreisa. Tilsynet valgte navn fra en liste med 21 foreldre og 12 barn som har hatt undersøkelse det siste året. Intervju/samtale av barn og foreldre har i hovedsak blitt gjennomført per telefon.

Tilsynsbesøket ble gjennomført ved barneverntjenesten i Nordreisa kommune, og innledet med et kort informasjonsmøte 31.09.2020. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt 01.10.2020.

En del dokumenter var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens andre dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Organisasjonskart
- Delegasjon til barnevernleder, datert 11.10.2013
- Årsmelding 2019
- Kompetansekartlegging av ansatte i barneverntjenesten
- Rutinehåndbok for Kvænangen og Nordreisa barneverntjeneste 2014-2015, herunder
 - o prosedyre for opplæring av nytilsatte
 - o prosedyre for arbeid med undersøkelser
 - o prosedyre for avviksbehandling
 - o prosedyre for tilbakemeldinger/brukermedvirkning
 - o prosedyre for dokumentasjon, journalføring og arkivering
- Rutine for internkontroll, sist revidert 07.07.2014
- Aviksmeldinger fra barneverntjenesten for de siste 3 måneder
- ROS-analyse gjennomført i 2016, 2017 og 2019

Tilsynet har gjennomgått alle dokumenter i de siste 20 undersøkelsene, fra mottak av bekymringsmelding til avsluttende vedtak i undersøkelsen. Tilsynet fikk også oversikt over eventuelle tidligere bekymringsmeldinger og/eller undersøkelser i de oversendte sakene.

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte ved tilsynsbesøket.

Navn	Funksjon/stilling	Intervju	Oppsummerende møte
Ellen Pedersen	Konst. barnevernleder	☒	☒
Maria Vang	Saksbehandler	☒	☒

Navn	Funksjon/stilling	Intervju	Oppsummerende møte
Kevin Tøllefsen	saksbehandler	☒	☒
Helene Johansen	saksbehandler	☒	☒
Siri Ytterstad	sektorleder	☒	☒
Christin Andersen	fungerende kommunaldirektør	☒	☒
Renate Hammervold	adm. saksbehandler	☐	☒
Emilie T. Thomassen	saksbehandler	☐	☒
Kari Wara	familieveileder	☐	☒
Katrine S. Vangen	saksbehandler	☐	☒

Utkast til rapport ble sendt kommunen 30. oktober 2020, med frist til 20. november for eventuelle kommentarer/innsigelser til faktagrunnlaget. Kommunen meldte ved brev av 20. november at de ikke har innspill til faktagrunnlaget for tilsynet.

Dise deltok fra tilsynsmyndigheten:

- seniorrådgiver, Grethe Siri Kalstad, Fylkesmannen i Troms og Finnmark, revisor
- rådgiver, Solfrid Andersen, Fylkesmannen i Troms og Finnmark, revisor
- seniorrådgiver, Siri Jakobsen, Fylkesmannen i Troms og Finnmark, revisjonsleder